

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету менеджменту

І.Г. Шавкун

2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СВІТОВІ РИНКИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавра

денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійної програми Менеджмент міжнародного бізнесу

спеціальності 073 Менеджмент

галузі знань 07 Управління і адміністрування

ВИКЛАДАЧ: О.М. Олійник, к. філос.н., доцент, доцент кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Обговорено та ухвалено

на засіданні кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

С.В. Маркова

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Протокол №_1_ від “_26_”_серпня_2024_р.

Завідувач кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Д.Т. Бікулов

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2024 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
СВІТОВІ РИНКИ

Зв'язок з викладачем (викладачами):

Викладач: к філос.н., доцент Олійник Олександр Миколайович

E-mail: a.n.oleynick@gmail.com

Телефон: (061) 289-41-39 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: бізнес-адміністрування та менеджменту ЗЕД, 6й корп. ЗНУ, ауд. 108 (1^й поверх)

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Світові ринки» є формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи теоретичних знань і практичних навичок щодо функціонування світових ринків товарів і послуг, закономірностей їх розвитку, механізмів ціноутворення, конкуренції та міжнародного регулювання з метою підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері міжнародного бізнесу в умовах глобалізації, євроінтеграції та нестабільного зовнішньоекономічного середовища.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Світові ринки» є:

- засвоєння теоретико-методологічних засад функціонування світового ринку товарів і послуг;
- вивчення структури світового ринку та основних сегментів міжнародної торгівлі;
- формування уявлення про кон'юнктуру світових ринків і методи її оцінювання;
- опанування механізмів ціноутворення в міжнародній торгівлі товарами і послугами;
- аналіз конкурентного середовища та процесів монополізації світових ринків;
- дослідження ролі міжнародних організацій у регулюванні світового ринку;
- вивчення особливостей функціонування окремих товарних і сервісних ринків;
- формування навичок аналізу та прогнозування розвитку світових ринків в умовах економічної невизначеності;
- визначення проблем і перспектив інтеграції України до світового ринку.

«Світові ринки» як компонент освітньо-професійної програми підготовки відповідає таким програмним компетентностям:

- ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- ЗК5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

- ЗК13 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

- ЗК14 Здатність працювати у міжнародному контексті;

- СК8 Здатність планувати діяльність організації та управляти часом;

- СК12 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення;

- СК13 Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності;

- СК16 Здатність аналізувати та прогнозувати діяльність, визначати особливості та пріоритети реалізації підприємництва в умовах невизначеності міжнародного ринкового середовища прикордонного регіону та поглибленої співпраці з Європейським Союзом..

«Світові ринки» як компонент освітньо-професійної програми підготовки забезпечує такі програмні результати навчання (ПРН):

- РН4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

- РН6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;

- РН11 Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації;

- РН15 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

Курс «Світові ринки» спрямований на формування у здобувачів здатності орієнтуватися у сучасних тенденціях розвитку світової економіки, оцінювати ринкову кон'юнктуру, приймати обґрунтовані управлінські рішення та адаптуватися до динамічних змін глобального середовища.

Курс дає можливість:

- сформувати системні знання про закономірності функціонування світових ринків товарів і послуг;

- оволодіти методами аналізу кон'юнктури та структури міжнародних ринків;

- застосовувати інструменти ціноутворення та конкурентного аналізу у міжнародному бізнесі;

- аналізувати вплив міжнародного регулювання на розвиток світової торгівлі;

- оцінювати ризики та можливості діяльності підприємств на світових ринках;

- визначати перспективи інтеграції України до світового економічного простору;

- підготуватися до професійної діяльності у сфері міжнародного менеджменту, зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного підприємництва.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити): Інфраструктурне забезпечення міжнародного бізнесу, Зовнішньоекономічна діяльність підприємства, Організація міжнародного бізнесу, Міжнародна логістична діяльність, Виробнича практика, Кваліфікаційна робота бакалавра.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1 -й	1 -й
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість годин	150	
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні заняття	30 год.	6 год.
Самостійна робота	90 год.	136 год.
Консультації	Консультації: вівторок 16:00 - очний формат: 108 кабінет 6 навчальний корпус, кафедра бізнес-адміністрування та менеджменту ЗЕД - дистанційний формат: Zoom meeting https://us02web.zoom.us/j/9512325238?pwd=RzZOObEpmenNBOExGTHprRkNtVXIMUT09 Meeting ID: 951 232 5238 Passcode: 278601	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1325	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності / результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
Компетентності		
ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	- лекції з елементами дискусії; - аналіз міжнародних нормативних документів; - обговорення ролі держави у регулюванні світових ринків	- усні відповіді; - тестування; - письмові контрольні роботи
ЗК5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	- лекції; - практичні заняття; - аналіз статистичних даних світових ринків; - робота з аналітичними звітами міжнародних організацій	- письмові контрольні роботи; - тестування; - аналіз кейсів; - усні відповіді.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

ЗК13 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	- групові обговорення; - аналіз міжнародних кейсів; - порівняльний аналіз ринків різних країн	- усні відповіді; - презентації; - участь у дискусіях
ЗК14 Здатність працювати у міжнародному контексті	- кейс-метод; - моделювання ситуацій міжнародної торгівлі; - робота в малих групах	- аналіз кейсів; - письмові аналітичні завдання; - презентації
СК8 Здатність планувати діяльність організації та управляти часом	- практичні заняття; - розв'язання ситуаційних задач; - самостійна робота	- тестування; - письмові завдання; - оцінювання самостійної роботи
СК12 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення	- аналіз проблемних ситуацій; - кейс-метод; - робота з аналітичними матеріалами	- письмові аналітичні завдання; - аналіз кейсів; - усні відповіді
СК13 Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності	- лекції; - аналіз міжнародного торговельного законодавства; - розбір практичних прикладів	- тестування; - письмові контрольні роботи; - усні відповіді
СК16 Здатність аналізувати та прогнозувати діяльність, визначати особливості та пріоритети реалізації підприємництва в умовах невизначеності міжнародного ринкового середовища прикордонного регіону та поглибленої співпраці з Європейським Союзом.	- аналіз ринкової кон'юнктури; - кейс-метод; - робота з прогнозними даними	- аналітичні завдання; - презентації; - підсумковий контроль
програмні результати навчання:		
РН4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень	- аналіз кейсів; - практичні заняття; - групова робота	- тести; - презентації; - письмові аналітичні завдання
РН6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень	- робота з міжнародною статистикою; - практичні розрахункові завдання; - самостійна робота	- письмові завдання; - тестування; - контрольні роботи
РН11 Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації	- аналіз кейсів; - практичні заняття з комунікацій; - групові обговорення.	- тести; - письмові аналітичні завдання; - презентації
РН15 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до	- дискусії; - аналіз етичних дилем у міжнародному бізнесі; - кейс-метод	- усні відповіді; - презентації; - участь у дискусіях

різноманітності та міжкультурності		
------------------------------------	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади функціонування світового ринку

Тема 1. Сутнісна характеристика світового ринку товарів і послуг

Сутність поняття “ринок товарів і послуг”: внутрішній, національний і міжнародний ринок. Взаємозв'язки господарської кон'юнктури, галузей матеріального виробництва і товарних ринків. Торгівля як головна характерна риса існування ринку. Товарна, галузева і соціально-економічна структура ринку. Закономірності і фактори розвитку товарних ринків.

Закритий і відкритий сектори ринку. Циклічність виробництва і сучасні тенденції розвитку ринку. Вплив НТР на розвиток і структурні зміни експорту і світового імпорту товарів. Географічні зміни напрямів експортної- імпортних товарних потоків. Місце курсу серед інших дисциплін навчального плану, його структура, міжпредметні зв'язки та інформаційно-методичне забезпечення.

Тема 2. Теоретичні основи розвитку ринку товарів та послуг

Головні чинники, фактори та риси становлення ринку. Особливості еволюції ринку, структурні зміни, моделі розвитку. Еволюція теорій торгівлі з огляду застосування для проведення аналізу розвитку основних етапів функціонування ринку. Значення та обмеженість теорії меркантилізму. Основні передумови обґрунтування теорії абсолютних переваг. Визначення ціни товару з урахуванням порівняльних переваг. Недоліки теорій переваг. Найважливіші допущення теорії співвідношення чинників виробництва (теорія Хекшера-Оліна). Неотехнологічні теорії.

Концепція теорії життєвого циклу продукції на світовому ринку з точки зору особливостей формування світової ціни на окремі види товарів. Основні принципи теорії М. Портера. Порівняльна характеристика підходів до розуміння сутності міжнародної торгівлі як необхідної передумови становлення світового ринку. Критерії порівняння: суб'єкти, об'єкти, інструменти, цілі. Головні ознаки існування світового ринку. Основні періоди сучасного розвитку торгівлі та ринку товарів і послуг. Наслідки глобалізації. Дія економічних законів на світовому ринку: інтернаціоналізації господарського життя, вартості, конкуренції, нерівномірності економічного розвитку, міжнародного поділу праці.

Тема 3. Оцінка кон'юнктури ринку товарів та послуг

Поняття кон'юнктури товарних ринків. Взаємодія господарської кон'юнктури комерційної діяльності. Еволюція теорій кон'юнктури ринку: основні теорії, методи, засновники. Сутність теорії залежності економічних криз від метеорологічних умов. Теорія “Гарвардського барометра”. Методи часових рядів та провідних показників (або індикаторів). Теорії дослідження та моделювання кон'юнктури, пов'язані з аналізом і використанням виробничих функцій. Функція Кобба - Дугласа. Кон'юнктуро-формульовальні фактори, показники та умови.

Основні форми прояву кон'юнктури товарного ринку. Аспекти вивчення кон'юнктури ринку. Етапи аналізу товарної кон'юнктури. Принципи проведення кон'юнктурних досліджень. Види прогнозів кон'юнктури товарного ринку: за предметом або об'єктом прогнозування, за часом дії, за функціональною ознакою. Аналіз та класифікація методів прогнозування товарних ринків. Зовнішньоекономічні прогнози як основа прийняття ефективних управлінських рішень. Визначення ступеня верифікації прогнозів.

Тема 4. Особливості ціноутворення на ринку товарів та послуг

Основні категорії ринкового механізму: попит, пропозиція, ціни. Сутність термінів “світовий попит”, “світова пропозиція”. Порівняльний аналіз визначень світової ціни. Форми прояву закономірності ціноутворення. Вимоги, яким має задовольняти ціна. Множина цін. Грунтування факторів ціноутворення за характером, рівнем та сферою дії. Основні стадії ціноутворювального процесу.

Особливості класифікації цін ринку залежно від характеру формування та застосування, характеру інформації, ступеня державного регулювання, з точки зору досяжності отримання, за ознакою залежності сфери товарного обігу. Рівні цін на товари, характерні особливості формування та пересування цін на ринку. Цінова політика фірм, монополій і товарних асоціацій. Система поправок на торгах за контрактними цінами. Практика формування оптових цін. Природа взаємодії внутрішніх і світових цін. Експортні та імпорتنі ціни.

Змістовий модуль 2. Конкурентне середовище, регулювання та товарна структура світового ринку

Тема 5. Конкуренція та монополізація на ринку товарів та послуг

Конкуренція та монополізація - невід'ємні риси розвитку ринку товарів та послуг. Конкуренція як економічний процес взаємодії та боротьби продуцентів та постачальників продукції за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів на ринку. Конкурентна боротьба як фактор зниження витрат та підвищення ефективності виробництва,

удосконалення якості товару. Внутрішньогалузева і міжгалузева конкуренція. Цінова і нецінова конкуренція. Конкурентна спроможність виробництва товару. Товарні знаки і торговельні марки фірми в конкурентній боротьбі.

Монополізація ринків як процес встановлення пануючого становища на ринку могутніх фірм шляхом конкурентної боротьби. Завоювання ринкової влади, розподіл сегментів ринку. Зростання і поглинання фірм у процесі конкурентної боротьби на світових ринках. Види монопольної діяльності. Діяльність ТНК. Роль ТНК у насиченні світових ринків товарами. Концентрація виробництва і науково-технічний прогрес. Торговельні війни і торговельна експансія на світових товарних ринках. Контроль діяльності ТНК на світовому ринку. Антимонопольне законодавство.

Тема 6. Міжнародне регулювання світового ринку товарів та послуг

Сутність і структура системи регулювання світового ринку. Національна держава як регулятор національного ринку. Міжнародна система механізму регулювання світогосподарських зв'язків. Ціновий механізм та валютно-фінансові інструменти регулювання світового ринку. Зміст і механізм державної зовнішньоекономічної політики та її особливості в різних групах країн (розвинених, що розвиваються, з перехідною економікою). Міжнародна координація торговельної політики. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) та регулювання світової торгівлі.

Історія утворення ГАТТ, її організаційна структура, раунди. Перетворення ГАТТ у Світову організацію торгівлі (СОТ). Україна і ГАТТ/СОТ. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), її регулюючі функції та структура. Головні комісії ЮНКТАД. Перебудова Координаційного комітету з контролю за експортом (КОКОМ). Основні типи торговельної політики країн. Тарифні та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Міжнародні товарні угоди. Уніфікація правил укладання міжнародних торговельних угод.

Тема 7. Товарна структура ринку та товарні номенклатури

Товарна структура ринку: поняття та особливості. Сутність понять: товар, товарна номенклатура, товарний асортимент. Типи товарних структур експорту та імпорту. Ознаки структуризації товарних потоків, сучасна товарна структура ринку. Динаміка і прогноз торгівлі. Організаційні форми експорту та імпорту. Фактори, що обґрунтовують особливості сучасної товарної структури. Зміни в товарній структурі ринку. Вплив НТР на товарну структуру ринку. Місце України на світовому товарному ринку. Необхідність дотримання вимог міжнародних стандартів (КО). Поняття “міжнародна товарна номенклатура” та “міжнародна товарна класифікація”.

Ознаки поділу загальних товарів на окремі підрозділи. Класифікація основних схем та номенклатур. Значення міжнародних товарних номенклатур, необхідність їх дії на світовому ринку. Гармонізована система опису та кодування товарів (ГС): сутність та основна мета. Стандартна міжнародна торговельна класифікація ООН (СМТК — 3-тя редакція): структура та основне завдання. Класифікатор товарів за укрупненими економічними групуваннями (КУЕГ): мета та принципи укладання.

Змістовий модуль 3. Галузева структура світового ринку товарів

Тема 8. Ринок паливно-енергетичних товарів, руд та металів

Міжнародний поділ праці у світовій енергетиці та виробництво експортних ресурсів. Світова енергетична проблема. Структура споживання паливних та енергетичних товарів у різних країнах світу. Характеристика ринку нафти та нафтопродуктів. Нафтовидобуток, нафтопереробка й особливості пропозиції на нафтовому ринку. ОПЕК і ринок нафти. Діяльність міжнародних нафтових компаній на світовому ринку. Роль Міжнародного нафтового картелю (МНК) у формуванні світових цін на нафту. Вплив Міжнародного енергетичного агентства (МЕА) на кон'юнктуру світових цін на нафту. Діяльність аутсайдерів на нафтових ринках. Ринок газу. Фактори формування кон'юнктури газового ринку. Виробництво газу і структура пропозиції на газовому ринку. Попит та формування цін на газ. Ринок електроенергії, його регіональні відмінності та основні країни - експортери та імпортери. Сучасний стан розвитку ринків урану та інших енергоносіїв. Україна і світовий ринок паливно-енергетичних ресурсів. Проблеми і перспективи України на світових ринках паливно-енергетичних ресурсів.

Роль мінерально-сировинних ринків у розв'язанні глобальної сировинної проблеми. Класифікація ринків мінеральної сировини, фактори їх розвитку та особливості кон'юнктури. Спеціалізація виробництва і пропозиції чорних і кольорових металів. Структурні зміни у споживанні мінеральної сировини в епоху НТР. Особливості формування попиту на ринках сировини та матеріалів. Ціноутворення на ринках сировини. Ринкова політика монополій. Роль товарних асоціацій на сировинних ринках. Характеристика ринку чорних металів. Сучасний стан розвитку ринку кольорових металів. Світові товарні біржі заліза, алюмінію, міді, олова, свинцю. Регіональна структура експортно-імпортних потоків мінерально-сировинних товарів та матеріалів.

Тема 9. Ринок хімічних та лісових товарів

Спеціалізація країн у світовій хімічній промисловості. Аналіз пропозиції хімічних товарів на ринку. Експортні квоти хімічних товарів країн-експортерів. Структурні зміни товарообігу хімічних товарів в епоху новітніх технологій хімічного виробництва. Монополізація ринків хімічних товарів. Цінова і нецінова конкуренція. Митні бар'єри і торговий протекціонізм. Роль товарних асоціацій на ринку збуту. Головні експортно-імпортні товари, потоки світового ринку хімічних товарів. Зовнішньоторговельна діяльність України на світових ринках хімічних товарів.

Поділ праці у лісовому господарстві та виробництві експортних лісових товарів. Динаміка товарної структури лісового ринку. Фактори розвитку кон'юнктури ринку лісових та целюлозо-паперових товарів. Ціноутворення на ринках лісових товарів. Діяльність ТНК лісової промисловості на ринках збуту. Роль галузевих товарних асоціацій на ринку лісових товарів. Характеристика товарних лісових ринків: деревини, меблів, дерев'яних побутових виробів, целюлози, паперу. Головні експортно-імпорتنі потоки лісових товарів. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок лісових та целюлозно-паперових товарів.

Тема 10. Ринок машин та обладнання

Особливості ринку машин та обладнання. Поділ праці у машинобудуванні та експортна спеціалізація. Динамічні зміни товарної структури ринку машинобудівних товарів. НТП і тенденції розвитку ринків машинобудівної продукції. Аналіз структури попиту і пропозиції на ринках машинобудівної продукції. Умови формування пропозиції та цін на ринках машинобудівних товарів. Конкурентні "торгові війни". Політика торговельного протекціонізму. Лідерство в галузевій структурі загального, транспортного і електротехнічного машинобудування. Діяльність міжнародних ТНК на ринках машинобудівних товарів. Роль технічного обслуговування в експорті продукції машинобудування. Лізинг та інжиніринг як методи конкурентної боротьби на ринку обладнання. Характеристика ринків автомобілів, комп'ютерів, транспортних засобів, сільськогосподарських машин, офісного, торговельного обладнання та ін. Регіональна структура ринку машин та обладнання. Головні країни-продуценти. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок машинобудівної продукції. Товарна структура українського експорту та імпорту машин та обладнання.

Структура ринку побутової електротехніки тривалого користування. Особливості формування регіональних ринків побутової електротехніки та основні причини посилення конкуренції. Країни-виробники побутової техніки. Роль НТР у його розвитку та регіональні особливості. Форми торгівлі товарами тривалого користування. Поставки товарів у розібраному вигляді; зовнішньоторговельний сервіс. Аналіз ринку побутової електротехніки за основними товарними групами. Ринок електронної апаратури, домінуючі експортери, зростання ролі НІК на ринку електронних виробів. Ринок холодильної техніки, головні продуценти та експортери, динаміка виробництва та торгівлі. Техніка бізнес-класу, техніка економ-класу, вмонтована побутова мережа, ринок hi-fi, DVD-формат, цифрова апаратура. Механізм регулювання, характерні риси і стадії організаційної структури міжнародної торгівлі товарами побутової електротехніки. Проблеми виходу України на світовий ринок товарів тривалого користування.

Тема 11. Ринок товарів легкої промисловості

Значення ринку товарів легкої промисловості. Спеціалізація країн щодо виробництва тканин, швейних і трикотажних товарів. Товарна структура текстильних товарів, структурні зміни і сучасні тенденції розвитку ринку цих товарів. Аналіз факторів розвитку ринку тканин, швейних і трикотажних виробів. Співвідношення попиту і пропозиції на ринку. Кон'юнктура і якість товарів. Монополізація виробництва і збуту товарів. "Життєві цикли" товарів і норми прибутків фірм-виробників. Товарні знаки і проблеми збуту товарів. Висока мода і конкурентна спроможність товарів.

Географія світових експортно-імпорتنих потоків тканин, швейних і трикотажних виробів. Роль ринку взуття у забезпеченні потреб населення планети. Поділ праці і спеціалізація у виробництві експортних ресурсів взуття. Товарна структура товарообігу взуттєвих товарів, його динаміка, проблеми оновлення асортименту. Фактори і сучасні тенденції розвитку ринку взуття. Географічне спрямування світового експорту та імпорту взуття. Проблеми регулювання торгівлі взуттям. Особливості ринку спортивних товарів, його монополізація. Проблеми та місце України у світовій торгівлі тканинами, швейними і трикотажними товарами, взуттям, товарами для спорту.

Змістовий модуль 4. Ринки послуг та інтеграція України у світову економіку

Тема 12. Ринок продовольчих товарів

Значення та товарна структура ринку продовольчих товарів. Міжнародна спеціалізація у агропромисловому виробництві та умови конкурентоспроможності продукції агропромислового комплексу. Фактори і тенденції розвитку, проблеми збалансування попиту і пропозиції на ринку продовольчих товарів. Фактори формування цін на продовольчі товари. Значення ринку зерна в розв'язанні глобальної продовольчої проблеми. Міжнародна спеціалізація країн у виробництві експортних ресурсів пшениці, кукурудзи, рису. Товарна структура товарообігу зернових культур. Кон'юнктура ринку і ціни на зерно. Цінова політика на ринку зерна. Демпінгова торгівля зерном. Проблеми створення продовольчих резервів зерна. Географічне спрямування експорту та імпорту зерна. Роль ринку м'ясних і молочних товарів. Спеціалізація країн у виробництві експортних ресурсів м'яса і молока. Товарна та регіональна структура товарообігу м'ясних і молочних товарів, їх динамічні зміни.

Основні фактори і тенденції розвитку ринку м'ясних і молочних товарів, кон'юнктура і ціни на м'ясні і молочні товари. Агрокліматичні і економічні фактори виробництва цукру з цукрової тростини і цукрових буряків. Особливості розвитку ринку цукру. Співвідношення попиту і пропозиції на ринку цукру. Ціни на цукор. Регіональна структура експорту і імпорту цукру. Фактори і тенденції розвитку ринку риби, рибопродуктів і олії. Спеціалізація країн у виробництві експортних ресурсів рибних товарів, маслинової, пальмової та соняшникової олії. Товарна та регіональна структура товарообігу рибних товарів і олії, її структурні зміни. Аналіз попиту, пропозиції, ціни і проблеми прибутків виробників на ринках рибних товарів і олії. Роль ринків кави, какао, чаю в забезпеченні населення тонізуючими напоями. Сегментація ринків кави, какао, чаю, кон'юнктура ринків і ціни. Аналіз агрокліматичних, економічних

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

факторів і сучасних тенденцій розвитку регіональних африканських ринків какао, американських ринків кави, азійських ринків чаю. Структура попиту країн світу на какао, каву, чай. Значення ринків плодів, овочів, прянощів, ароматизуючих речовин та спеціалізація садівництва, плідництва, овочівництва у виробництві експортних ресурсів цитрусових, бананів, ананасів, винограду, яблук та інших плодів, овочів, прянощів, ароматизуючих речовин. Динамічні зміни товарної структури товарообігу плодів і овочів, ароматизуючих речовин. Загальна характеристика ринків вина, пива, коньяку, горілчаних виробів, соків, тонізуючих напоїв, мінеральних вод. Проблеми міжнародного регулювання світової торгівлі продовольством в рамках ГАТТ/СОТ. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок продовольчих товарів. Зовнішня торгівля України продукцією агропромислового комплексу.

Тема 13. Ринок транспортних послуг

Значення ринку послуг у розвитку матеріального виробництва та задоволенні потреб населення. Розвиток ринку послуг в епоху НТР. Сутність поняття “послуга”, важливіші аспекти, ознаки, структурні показники. Сутність поняття “ринок послуг”. Структура ринку послуг залежно від різних класифікацій (Світового банку, МВФ, ЮНКТАД, ГАТТ/СОТ). Особливості та аспекти торгівлі послугами. Групування послуг відповідно до засобів доставки споживачеві. Регіональна структура торгівлі послугами. Динаміка, сучасні зрушення та проблеми розвитку ринку послуг. Місце України на світовому ринку послуг.

Транспортне обслуговування ринку. Роль транспорту в обслуговуванні ринку. Вантажні сполучення. Морський транспорт. Структура морських вантажопотоків. Інші види міжнародних перевезень. Пасажирські сполучення. Транспортні умови для перевезень. Базисні умови поставок товарів у договорах купівлі-продажу в “Інкотермс-2000”. Сутність і види транспортних операцій. Посередництво в транспортних операціях. Конвенції та угоди про міжнародні перевезення. Регулювання морських перевезень. Поняття фрахтового ринку. Місце фрахтових послуг у транспортній системі. Фактори і особливості розвитку фрахтового ринку. Види та умови фрахтування. Чартерні угоди. Фрахтові ставки і тарифи. Участь України у світовому фрахтовому ринку. Проблеми і перспективи фрахтування морських суден Чорноморського пароплавства.

Тема 14. Ринок туристичних та бізнес послуг

Сутність поняття “ринок туристичних послуг”. Місце туризму на ринку послуг. Динаміка розвитку туризму. Структурні зміни і фактори розвитку туризму. Туристичні потоки. Особливості торгівлі туристськими послугами. Туристичні фірми. Транспортне обслуговування туризму. Характеристика сегментів туристичного ринку: пізнавального, рекреаційного, ділового, релігійного, екологічного тощо. Проблеми і перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні.

Характеристика ключових секторів ринку послуг та місце України на світовому ринку послуг. Торгівля ліцензіями, патентами, “ноу-хау”. Внутрішньофірмова ліцензійна торгівля. Ліцензійні угоди. Ліцензійні платежі. Ринок лізингу. Види лізингу. Імпортний лізинг. Фінансовий лізинг. Хайринг. Рентинг. Ринок інжинірингових та консультативних послуг. Інжинірингові компанії зі збуту результатів НДДКР. Закриті і відкриті торги інженерно-консультативними послугами. Ринок франчайзингу як самостійної галузі послуг.

Тема 15. Проблеми інтеграції України до світового ринку

Місце України на світовому ринку. Проблеми поглиблення міжнародної експортної спеціалізації, підвищення якості товарів та наданих послуг, забезпечення їх конкурентоспроможності. Оцінка соціально-економічних і політичних факторів, умов ринкових економічних реформ, що вплинули на структурні зміни у зовнішній торгівлі та еволюцію сучасної моделі торговельно-економічних зв'язків України. Аналіз показників зовнішньої торгівлі: загальний обсяг товарообігу, його товарна структура, регіональні особливості експорту й імпорту України. Усвідомлення нової правової основи лібералізації та протекціонізму українського ринку.

Аналіз сучасного механізму регулювання експортних квот, субсидіювання пріоритетних експортних галузей виробництва, сприяння розвитку кредитної і страхової політики зовнішньоекономічної діяльності країни. Об'єктивні передумови залучення іноземного капіталу для розвитку ринкових інститутів в Україні. Реалізація маркетингових програм з метою дослідження насичення товарних ринків для завоювання ринкових ніш, подолання конкурентів, застосування сучасних прогресивних форм і методів торгівлі. Впровадження світового досвіду регулювання міжнародної торгівлі для створення сучасної ефективної моделі зовнішньоекономічної діяльності України.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	ТЕМА 1 Сутнісна характеристика світового ринку товарів і послуг Сутність поняття “ринок товарів і послуг”: внутрішній, національний і міжнародний ринок. Взаємозв'язки господарської кон'юнктури, галузей матеріального виробництва і товарних ринків. Торгівля як головна	2	1	<i>1 раз на тиждень</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	характерна риса існування ринку. Товарна, галузева і соціально-економічна структура ринку. Закономірності і фактори розвитку товарних ринків.			
Практичне заняття 1	<p>ТЕМА 1 Сутнісна характеристика світового ринку товарів і послуг</p> <p>Уявіть, що ви працюєте в компанії, яка спеціалізується на виробництві натуральної косметики. Останнім часом на ринку з'явився новий конкурент, який пропонує схожі товари за значно нижчими цінами та активно використовує агресивну маркетингову стратегію. Як наслідок, компанія почала втрачати свою частку на ринку та клієнтів.</p> <p>Керівництво компанії доручило вашій команді розробити комплексний план дій, який допоможе відновити позиції компанії та утримати споживачів.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Охарактеризуйте основну цільову аудиторію вашої компанії. Дослідіть, які товари конкурента користуються популярністю та які їхні ключові переваги. Оцініть, чим продукція вашої компанії сильніша або слабша, порівняно з конкурентною. Визначте, чому клієнти обирають товари конкурента. Проаналізуйте, які чинники найбільше впливають на рішення споживачів (ціна, якість, реклама, упаковка тощо). <p>Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>
Самостійна робота	<p>ТЕМА 1 Сутнісна характеристика світового ринку товарів і послуг</p> <p>Закритий і відкритий сектори ринку. Циклічність виробництва і сучасні тенденції розвитку ринку. Вплив НТР на розвиток і структурні зміни експорту і світового імпорту товарів. Географічні зміни напрямів експортно-імпортних товарних потоків. Місце курсу серед інших дисциплін навчального плану, його структура, міжпредметні зв'язки та інформаційно-методичне забезпечення.</p>	6	10	<i>1 раз на тиждень</i>
Лекція 2	<p>ТЕМА 2 Теоретичні основи розвитку світового ринку товарів і послуг</p> <p>Головні чинники, фактори та риси становлення ринку. Особливості еволюції ринку, структурні зміни, моделі розвитку. Еволюція теорій торгівлі з огляду застосування для проведення аналізу розвитку основних етапів функціонування ринку. Значення та обмеженість теорії меркантилізму. Основні передумови обґрунтування теорії абсолютних переваг. Визначення ціни товару з урахуванням порівняльних переваг. Недоліки теорій переваг. Найважливіші допущення теорії співвідношення чинників виробництва (теорія Хекшера-Оліна). Неотехнологічні теорії.</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>
Практичне заняття 2	<p>ТЕМА 2 Теоретичні основи розвитку світового ринку товарів і послуг</p> <p>Компанія «ЕкоСвіт», яка виробляє екологічно чисті товари для дому, за останній рік відзначила зростання інтересу до своєї продукції. Однак через обмежений асортимент товарів і слабку маркетингову активність компанія відчуває загрозу втратити свою частку ринку на фоні активного розвитку конкурентів.</p> <p>Для стабільного зростання керівництво вирішило дослідити стан ринку та поведінку споживачів, а також</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>визначити стратегії для розвитку.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте сильні та слабкі сторони компанії «ЕкоСвіт». 2. Опишіть загрози та можливості на ринку екологічних товарів. 3. Вивчіть ринок екологічних товарів: обсяги, ключові тренди, поведінку споживачів. 4. Визначте основних конкурентів компанії та їхні сильні сторони. 5. З'ясуйте, як економічні, технологічні та соціальні фактори впливають на розвиток ринку екологічних товарів. 6. Опишіть роль державного регулювання у підтримці екологічного бізнесу. 7. Запропонуйте заходи для розширення асортименту компанії. 8. Визначте, яку унікальну торгову пропозицію може запропонувати «ЕкоСвіт» для залучення нових клієнтів. <p>Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.</p>			
Самостійна робота	<p>ТЕМА 2 Теоретичні основи розвитку світового ринку товарів і послуг</p> <p>Концепція теорії життєвого циклу продукції на світовому ринку з точки зору особливостей формування світової ціни на окремі види товарів. Основні принципи теорії М. Портера. Порівняльна характеристика підходів до розуміння сутності міжнародної торгівлі як необхідної передумови становлення світового ринку. Критерії порівняння: суб'єкти, об'єкти, інструменти, цілі. Головні ознаки існування світового ринку. Основні періоди сучасного розвитку торгівлі та ринку товарів і послуг. Наслідки глобалізації. Дія економічних законів на світовому ринку: інтернаціоналізації господарського життя, вартості, конкуренції, нерівномірності економічного розвитку, міжнародного поділу праці.</p>	6	9	1 раз на тиждень
Лекція 3	<p>ТЕМА 3 Оцінка кон'юнктури ринку товарів і послуг</p> <p>Поняття кон'юнктури товарних ринків. Взаємодія господарської кон'юнктури комерційної діяльності. Еволюція теорій кон'юнктури ринку: основні теорії, методи, засновники. Сутність теорії залежності економічних криз від метеорологічних умов. Теорія "Гарвардського барометра". Методи часових рядів та провідних показників (або індикаторів). Теорії дослідження та моделювання кон'юнктури, пов'язані з аналізом і використанням виробничих функцій. Функція Кобба - Дугласа. Кон'юнктуро-формувальні фактори, показники та умови.</p>	2	0,5	1 раз на тиждень
Практичне заняття 3	<p>ТЕМА 3 Оцінка кон'юнктури ринку товарів і послуг</p> <p>Ви працюєте аналітиком у компанії, яка займається виробництвом електроніки середнього цінового сегмента. Останні кілька місяців продажі стабільно знижуються, хоча попит на ринку загалом зростає. Керівництво звернулося до вас із завданням: провести оцінку кон'юнктури ринку, щоб зрозуміти причини проблем і розробити рекомендації для покращення позицій компанії.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте поточний рівень попиту на електроніку у середньому ціновому сегменті. 2. Проаналізуйте вплив сезонних факторів (святя, розпродажі, технологічні новинки). 3. Дослідіть обсяги продажів ключових конкурентів. 	2	0,5	1 раз на тиждень

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>4. Визначте, які групи товарів у цьому сегменті найбільш популярні.</p> <p>5. Опишіть цільову аудиторію компанії та вкажіть, чи відповідає продукція їхнім потребам.</p> <p>6. Оцініть вплив технологічних трендів (наприклад, розумна техніка, екологічні стандарти).</p> <p>7. Проаналізуйте активність конкурентів: маркетингові кампанії, програми лояльності, ціноутворення.</p> <p>8. Запропонуйте заходи, щоб покращити продажі компанії (розширення асортименту, оновлення дизайну, акції). Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.</p>			
Самостійна робота	<p>ТЕМА 3 Оцінка кон'юнктури ринку товарів і послуг Основні форми прояву кон'юнктури товарного ринку. Аспекти вивчення кон'юнктури ринку. Етапи аналізу товарної кон'юнктури. Принципи проведення кон'юнктурних досліджень. Види прогнозів кон'юнктури товарного ринку: за предметом або об'єктом прогнозування, за часом дії, за функціональною ознакою. Аналіз та класифікація методів прогнозування товарних ринків. Зовнішньоекономічні прогнози як основа прийняття ефективних управлінських рішень. Визначення ступеня верифікації прогнозів.</p>	6	9	1 раз на тиждень
Лекція 4	<p>ТЕМА 4 Особливості ціноутворення на ринку товарів і послуг Основні категорії ринкового механізму: попит, пропозиція, ціни. Сутність термінів "світовий попит", "світова пропозиція". Порівняльний аналіз визначень світової ціни. Форми прояву закономірності ціноутворення. Вимоги, яким має задовольняти ціна. Множина цін. Грунтування факторів ціноутворення за характером, рівнем та сферою дії. Основні стадії ціноутворювального процесу.</p>	2	0,5	1 раз на тиждень
Практичне заняття 4	<p>ТЕМА 4 Особливості ціноутворення на ринку товарів і послуг Компанія «GreenTech», що займається виробництвом енергоефективних побутових приладів, планує вихід на новий ринок. Основним викликом є визначення конкурентної ціни, яка б забезпечила як прибутковість, так і привабливість для споживачів. Водночас, на ринку вже працюють кілька сильних конкурентів, які пропонують подібні товари за нижчими цінами. Дослідити особливості ціноутворення на цьому ринку, враховуючи конкуренцію, собівартість продукції, еластичність попиту та специфіку цільової аудиторії, і запропонувати оптимальну цінову стратегію.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Зробіть порівняльний аналіз цінових пропозицій основних конкурентів. Проаналізуйте попит на енергоефективні побутові прилади та його еластичність стосовно ціни. Розрахуйте вплив різних рівнів цін на можливі обсяги продажів. Визначте, наскільки для споживачів важлива ціна порівняно з іншими факторами (якість, екологічність, гарантія). Укажіть, як цільова аудиторія реагуватиме на знижки або бонуси. Запропонуйте методи стимулювання попиту: сезонні знижки, акції, пакети з додатковими послугами. Опишіть можливі ризики (реакція конкурентів, низька лояльність споживачів, уповільнення продажів). 	2	0,5	1 раз на тиждень

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	8. Запропонуйте заходи для мінімізації цих ризиків. Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.			
Самостійна робота	ТЕМА 4 Особливості ціноутворення на ринку товарів і послуг Особливості класифікації цін ринку залежно від характеру формування та застосування, характеру інформації, ступеня державного регулювання, з точки зору досяжності отримання, за ознакою залежності сфери товарного обігу. Рівні цін на товари, характерні особливості формування та пересування цін на ринку. Цінова політика фірм, монополій і товарних асоціацій. Система поправок на торгах за контрактними цінами. Практика формування оптових цін. Природа взаємодії внутрішніх і світових цін. Експортні та імпорتنі ціни.	6	9	1 раз на тиждень
Лекція 5	ТЕМА 5 Конкуренція та монополізація на ринку товарів і послуг Конкуренція та монополізація - невід'ємні риси розвитку ринку товарів та послуг. Конкуренція як економічний процес взаємодії та боротьби продуцентів та постачальників продукції за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів на ринку. Конкурентна боротьба як фактор зниження витрат та підвищення ефективності виробництва, удосконалення якості товару. Внутрішньогалузева і міжгалузева конкуренція. Цінова і нецінова конкуренція. Конкурентна спроможність виробництва товару. Товарні знаки і торговельні марки фірми в конкурентній боротьбі.	2	0,5	1 раз на тиждень
Практичне заняття 5	ТЕМА 5 Конкуренція та монополізація на ринку товарів і послуг Національний ринок мобільного зв'язку в країні складається з трьох основних операторів, які контролюють 90% ринку. Новий оператор «FreeLine» вирішив увійти в цей сегмент, запропонувавши інноваційні послуги й низькі ціни. Проте, великі гравці ринку почали агресивну кампанію проти новачка: пропонують ексклюзивні пакети, знижують ціни та блокують угоди з постачальниками. Дослідити ситуацію, розглянути особливості конкуренції та прояви монополізації, а також розробити рекомендації для нової компанії «FreeLine», щоб утвердитися на ринку. Завдання: 1. Оцініть рівень конкуренції на ринку мобільного зв'язку. 2. Визначте ознаки монополізації ринку та аналізуйте їхній вплив на нових учасників. 3. Визначте, які дії великих операторів можуть вважатися порушенням конкурентних норм. 4. Проаналізуйте, чи готові споживачі змінити оператора заради інновацій і кращих умов. 5. Визначте чинники, які впливають на вибір оператора мобільного зв'язку. 6. Прогнозуйте, яким буде становище «FreeLine» за 1 рік за умови реалізації ваших рекомендацій. 7. Проаналізуйте можливі ризики, пов'язані з конкуренцією, та шляхи їх уникнення. Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.	2	0,5	1 раз на тиждень
Самостійна робота	ТЕМА 5 Конкуренція та монополізація на ринку товарів і послуг Монополізація ринків як процес встановлення пануючого становища на ринку могутніх фірм шляхом конкурентної	6	9	1 раз на тиждень

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	боротьби. Завоювання ринкової влади, розподіл сегментів ринку. Зростання і поглинання фірм у процесі конкурентної боротьби на світових ринках. Види монопольної діяльності. Діяльність ТНК. Роль ТНК у насиченні світових ринків товарами. Концентрація виробництва і науково-технічний прогрес. Торговельні війни і торговельна експансія на світових товарних ринках. Контроль діяльності ТНК на світовому ринку. Антимонопольне законодавство.			
Лекція 6	ТЕМА 6 Міжнародне регулювання світового ринку товарів і послуг Сутність і структура системи регулювання світового ринку. Національна держава як регулятор національного ринку. Міжнародна система механізму регулювання світогосподарських зв'язків. Ціновий механізм та валютно-фінансові інструменти регулювання світового ринку. Зміст і механізм державної зовнішньоекономічної політики та її особливості в різних групах країн (розвинених, що розвиваються, з перехідною економікою). Міжнародна координація торговельної політики. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) та регулювання світової торгівлі.	2	0,5	1 раз на тиждень
Практичне заняття 6	ТЕМА 6 Міжнародне регулювання світового ринку товарів і послуг Компанія «EcoTech» із країни, що розвивається, розробляє інноваційні рішення у сфері альтернативної енергетики. Компанія отримала можливість вийти на ринок Європейського Союзу, де діють жорсткі регуляторні норми щодо якості продукції, сертифікації та екологічних стандартів. Водночас компанія стикається з труднощами через високі митні тарифи та вимоги щодо реєстрації інтелектуальної власності. Завдання компанії – адаптуватись до міжнародних стандартів, зберегти конкурентоспроможність та виконати вимоги для виходу на ринок ЄС. Завдання: 1. Вивчіть основні вимоги Європейського Союзу до екологічних товарів. 2. Проаналізуйте митні тарифи, квоти та інші зовнішньоторговельні бар'єри. 3. Розгляньте, як міжнародні організації (наприклад, WTO, ISO) впливають на регулювання ринку. 4. З'ясуйте, які стандарти потрібно врахувати для виходу компанії «EcoTech» на світовий ринок. 5. Прогнозуйте ефективність входження компанії на європейський ринок. 6. Сформулюйте ключові рекомендації для забезпечення стійкого розвитку на міжнародному ринку. Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.	2	0,5	1 раз на тиждень
Самостійна робота	ТЕМА 6 Міжнародне регулювання світового ринку товарів і послуг Історія утворення ГАТТ, її організаційна структура, раунди. Перетворення ГАТТ у Світову організацію торгівлі (СОТ). Україна і ГАТТ/СОТ. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), її регулюючі функції та структура. Головні комісії ЮНКТАД. Перебудова Координаційного комітету з контролю за експортом (КОКОМ). Основні типи торговельної політики країн. Тарифні та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Міжнародні товарні угоди. Уніфікація правил укладання міжнародних торговельних угод.	6	9	1 раз на тиждень

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Лекція 7	<p>ТЕМА 7 Товарна структура ринку та товарні номенклатури</p> <p>Товарна структура ринку: поняття та особливості. Сутність понять: товар, товарна номенклатура, товарний асортимент. Типи товарних структур експорту та імпорту. Ознаки структуризації товарних потоків, сучасна товарна структура ринку. Динаміка і прогноз торгівлі. Організаційні форми експорту та імпорту. Фактори, що обґрунтовують особливості сучасної товарної структури. Зміни в товарній структурі ринку. Вплив НТР на товарну структуру ринку. Місце України на світовому товарному ринку. Необхідність дотримання вимог міжнародних стандартів (КО). Поняття “міжнародна товарна номенклатура” та “міжнародна товарна класифікація”.</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>
Практичне заняття 7	<p>ТЕМА 7 Товарна структура ринку та товарні номенклатури</p> <p>Компанія «FreshGarden» займається виробництвом та експортом органічної продукції (овочів і фруктів). Національний ринок поділено між великими мережами супермаркетів та невеликими фермерськими кооперативами. Компанія планує розширити свій асортимент та почати експорт до сусідніх країн. Однак, для цього необхідно проаналізувати товарну структуру ринку та розробити нову номенклатуру товарів, яка відповідатиме потребам різних цільових аудиторій.</p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте основні категорії продукції, представленої на ринку органічних продуктів. 2. Визначте частки ринку основних гравців за асортиментом (свіжі овочі, фрукти, екологічно упаковані товари). 3. Дослідіть, які товари є найбільш популярними серед різних груп споживачів. 4. Запропонуйте нові товарні позиції для компанії «FreshGarden» з урахуванням тенденцій споживчого попиту. 5. Визначте цільові аудиторії для нових товарів. 6. Проаналізуйте, які фактори впливають на вибір продукції (ціна, якість, упаковка, сертифікація). 7. Оцініть вимоги до органічної продукції на потенційних експортних ринках. 8. Визначте, як товарна номенклатура має адаптуватися для закордонних споживачів. 9. Запропонуйте стратегію виходу компанії на зовнішній ринок. <p>Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>
Самостійна робота	<p>ТЕМА 7 Товарна структура ринку та товарні номенклатури</p> <p>Ознаки поділу загальних товарів на окремі підрозділи. Класифікація основних схем та номенклатур. Значення міжнародних товарних номенклатур, необхідність їх дії на світовому ринку. Гармонізована система опису та кодування товарів (ГС): сутність та основна мета. Стандартна міжнародна торговельна класифікація ООН (СМТК — 3-тя редакція): структура та основне завдання. Класифікатор товарів за укрупненими економічними групуваннями (КУЕГ): мета та принципи укладання.</p>	6	9	<i>1 раз на тиждень</i>
Лекція 8	<p>ТЕМА 8 Ринок паливно-енергетичних товарів, руд і металів</p> <p>Міжнародний поділ праці у світовій енергетиці та виробництво експортних ресурсів. Світова енергетична</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>проблема. Структура споживання паливних та енергетичних товарів у різних країнах світу. Характеристика ринку нафти та нафтопродуктів. Нафтовидобуток, нафтопереробка й особливості пропозиції на нафтовому ринку. ОПЕК і ринок нафти. Діяльність міжнародних нафтових компаній на світовому ринку. Роль Міжнародного нафтового картелю (МНК) у формуванні світових цін на нафту. Вплив Міжнародного енергетичного агентства (МЕА) на кон'юнктуру світових цін на нафту. Діяльність аутсайдерів на нафтових ринках. Ринок газу. Фактори формування кон'юнктури газового ринку. Виробництво газу і структура пропозиції на газовому ринку.</p>			
Практичне заняття 8	<p>ТЕМА 8 Ринок паливно-енергетичних товарів, руд і металів</p> <p>Країна «Бета» має значні запаси паливно-енергетичних ресурсів, руд кольорових і чорних металів, а також потужний металургійний сектор. Попит на ці товари стабільний як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.</p> <p>Країна стикається з такими викликами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Надмірна енергоємність виробництва та недостатньо ефективне використання енергоресурсів. 2. Коливання цін на паливно-енергетичні товари та метали на світовому ринку. 3. Значний вплив на екологію, включаючи викиди шкідливих речовин і утворення промислових відходів. 4. Обмеженість експорту: країна покладається лише на кілька основних ринків. <p>Із метою покращення ситуації запропонуйте стратегічні напрямки розвитку галузей.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробіть план розвитку галузей паливно-енергетичних товарів, руд та металів для країни «Бета». 2. Опишіть основні виклики, з якими стикаються галузі. 3. Проаналізуйте причини низької ефективності використання енергоресурсів. 4. Запропонуйте конкретні заходи для зниження енергоємності виробництва. 5. Розробіть рекомендації щодо впровадження новітніх технологій у виробничі процеси. 6. Підготуйте рекомендації для покращення позицій країни на міжнародному ринку. 7. Запропонуйте заходи, які дозволять зменшити шкідливий вплив виробничих процесів на довкілля. <p>Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>
Самостійна робота	<p>ТЕМА 8 Ринок паливно-енергетичних товарів, руд і металів</p> <p>Попит та формування цін на газ. Ринок електроенергії, його регіональні відмінності та основні країни - експортери та імпортери. Сучасний стан розвитку ринків урану та інших енергоносіїв. Україна і світовий ринок паливно-енергетичних ресурсів. Проблеми і перспективи України на світових ринках паливно-енергетичних ресурсів. Роль мінерально-сировинних ринків у розв'язанні глобальної сировинної проблеми. Класифікація ринків мінеральної сировини, фактори їх розвитку та особливості кон'юнктури. Спеціалізація виробництва і пропозиції чорних і кольорових металів. Структурні зміни у споживанні мінеральної сировини в епоху НТР. Особливості формування попиту на ринках</p>	6	9	<i>1 раз на тиждень</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	сировини та матеріалів. Ціноутворення на ринках сировини. Ринкова політика монополій. Роль товарних асоціацій на сировинних ринках. Характеристика ринку чорних металів. Сучасний стан розвитку ринку кольорових металів. Світові товарні біржі заліза, алюмінію, міді, олова, свинцю. Регіональна структура експортно-імпорتنних потоків мінерально-сировинних товарів та матеріалів.			
Лекція 9	ТЕМА 9 Ринок хімічних і лісових товарів Спеціалізація країн у світовій хімічній промисловості. Аналіз пропозиції хімічних товарів на ринку. Експортні квоти хімічних товарів країн-експортерів. Структурні зміни товарообігу хімічних товарів в епоху новітніх технологій хімічного виробництва. Монополізація ринків хімічних товарів. Цінова і нецінова конкуренція. Митні бар'єри і торговий протекціонізм. Роль товарних асоціацій на ринку збуту. Головні експортно-імпорتنні товари, потоки світового ринку хімічних товарів. Зовнішньоторговельна діяльність України на світових ринках хімічних товарів.	2	0,5	1 раз на тиждень
Практичне заняття 9	ТЕМА 9 Ринок хімічних і лісових товарів Ви працюєте аналітиком у компанії, яка займається експортом хімічних речовин (лаки, фарби, добрива) та лісової продукції (деревина, папір). Керівництво доручило вам підготувати короткий аналіз перспектив виходу на ринок однієї з країн Європейського Союзу. Завдання: 1. Оберіть країну, до якої компанії доцільно здійснювати експорт продукції. Обґрунтуйте. 2. Дослідіть попит на основні товари вашого асортименту в обраній країні. 3. Урахуйте економічні, екологічні та правові аспекти: - обмеження на використання певних хімічних речовин; - перевага екологічно чистих продуктів; - податки та митні збори. 4. Запропонуйте три рекомендації для успішного виходу компанії на цей ринок. Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.	2	0,5	1 раз на тиждень
Самостійна робота	ТЕМА 9 Ринок хімічних і лісових товарів Поділ праці у лісовому господарстві та виробництві експортних лісових товарів. Динаміка товарної структури лісового ринку. Фактори розвитку кон'юнктури ринку лісових та целюлозно-паперових товарів. Ціноутворення на ринках лісових товарів. Діяльність ТНК лісової промисловості на ринках збуту. Роль галузевих товарних асоціацій на ринку лісових товарів. Характеристика товарних лісових ринків: деревини, меблів, дерев'яних побутових виробів, целюлози, паперу. Головні експортно-імпорتنні потоки лісових товарів. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок лісових та целюлозно-паперових товарів.	6	9	1 раз на тиждень
Лекція 10	ТЕМА 10 Ринок машин та обладнання Особливості ринку машин та обладнання. Поділ праці у машинобудуванні та експортна спеціалізація. Динамічні зміни товарної структури ринку машинобудівних товарів. НТП і тенденції розвитку ринків машинобудівної продукції. Аналіз структури попиту і пропозиції на ринках машинобудівної продукції. Умови формування пропозиції та цін на ринках машинобудівних товарів. Конкурентні "торгові війни". Політика торговельного протекціонізму. Лідерство в галузевій структурі	2	0,5	1 раз на тиждень

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	загального, транспортного і електротехнічного машинобудування. Діяльність міжнародних ТНК на ринках машинобудівних товарів. Роль технічного обслуговування в експорті продукції машинобудування. Лізинг та інжиніринг як методи конкурентної боротьби на ринку обладнання. Характеристика ринків автомобілів, комп'ютерів, транспортних засобів, сільськогосподарських машин, офісного, торговельного обладнання та ін. Регіональна структура ринку машин та обладнання. Головні країни-продуценти. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок машинобудівної продукції. Товарна структура українського експорту та імпорту машин та обладнання.			
Практичне заняття 10	<p>ТЕМА 10 Ринок машин та обладнання</p> <p>Компанія «ТехноПром», яка спеціалізується на експорті машин та обладнання для промислових підприємств, планує вийти на новий ринок у регіоні Центральної Європи. Для цього компанія повинна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести аналіз конкурентів. 2. Визначити оптимальну лінійку продукції для експорту. 3. Сформулювати стратегію ціноутворення. 4. Розробити план маркетингових заходів для залучення клієнтів. <p>Уявіть себе членами робочої групи, відповідальної за створення стратегії виходу компанії «ТехноПром» на новий ринок.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте стан ринку машин та обладнання в обраному регіоні (наприклад, динаміка попиту, ключові конкуренти, основні споживачі). 2. Запропонуйте, які категорії машин та обладнання будуть найзатребуванішими на новому ринку, враховуючи галузеві особливості. 3. Надайте рекомендації керівництву щодо перспектив виходу на ринок, можливих ризиків та очікуваних результатів. <p>Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.</p>	2	0,25	<i>1 раз на тиждень</i>
Самостійна робота	<p>ТЕМА 10 Ринок машин та обладнання</p> <p>Структура ринку побутової електротехніки тривалого користування. Особливості формування регіональних ринків побутової електротехніки та основні причини посилення конкуренції. Країни-виробники побутової техніки. Роль НТР у його розвитку та регіональні особливості. Форми торгівлі товарами тривалого користування. Поставки товарів у розібраному вигляді; зовнішньоторговельний сервіс. Аналіз ринку побутової електротехніки за основними товарними групами. Ринок електронної апаратури, домінуючі експортери, зростання ролі НІК на ринку електронних виробів. Ринок холодильної техніки, головні продуценти та експортери, динаміка виробництва та торгівлі. Техніка бізнес-класу, техніка економ-класу, вмонтована побутова мережа, ринок hi-fi, DVD-формат, цифрова апаратура. Механізм регулювання, характерні риси і стадії організаційної структури міжнародної торгівлі товарами побутової електротехніки. Проблеми виходу України на світовий ринок товарів тривалого користування.</p>	6	9	<i>1 раз на тиждень</i>
Лекція 11	<p>ТЕМА 11 Ринок товарів легкої промисловості</p> <p>Значення ринку товарів легкої промисловості. Спеціалізація країн щодо виробництва тканин, швейних і трикотажних товарів. Товарна структура текстильних</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	товарів, структурні зміни і сучасні тенденції розвитку ринку цих товарів. Аналіз факторів розвитку ринку тканин, швейних і трикотажних виробів. Співвідношення попиту і пропозиції на ринку. Кон'юнктура і якість товарів. Монополізація виробництва і збуту товарів. "Життєві цикли" товарів і норми прибутків фірм-виробників. Товарні знаки і проблеми збуту товарів. Висока мода і конкурентна спроможність товарів.			
Практичне заняття 11	<p>ТЕМА 11 Ринок товарів легкої промисловості</p> <p>Компанія «ЛайтТренд», що займається виробництвом одягу та взуття середнього цінового сегмента, планує розширити свій бізнес на ринок легкої промисловості іншої країни. Для цього компанії необхідно дослідити попит, конкурентне середовище та споживчі уподобання, щоб створити ефективну стратегію виходу на новий ринок.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте ринок товарів легкої промисловості в обраній країні. Визначте ключових гравців на цьому ринку, а також товарні категорії, що мають найбільший попит. Також укажіть, які канали продажу є найбільш популярними. 2. Визначте основні групи споживачів, таких як за віком, доходом та стилем життя. Оцініть, як ці групи сприймають товари середнього цінового сегмента. 3. Оберіть 2-3 основних конкуренти на новому ринку та оцініть їх стратегії. Зверніть увагу на їх переваги та слабкі сторони, щоб зрозуміти, як можна використати ці фактори для створення конкурентної переваги. 4. Підготуйте загальні рекомендації для компанії «ЛайтТренд». Оцініть, чи доцільно виходити на обраний ринок, які ризики і виклики можуть виникнути, а також прогнози щодо потенційної рентабельності та продажів. Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки. 	2	0,25	<i>1 раз на тиждень</i>
Самостійна робота	<p>ТЕМА 11 Ринок товарів легкої промисловості</p> <p>Географія світових експортно-імпорتنних потоків тканин, швейних і трикотажних виробів. Роль ринку взуття у забезпеченні потреб населення планети. Поділ праці і спеціалізація у виробництві експортних ресурсів взуття. Товарна структура товарообігу взуттєвих товарів, його динаміка, проблеми оновлення асортименту. Фактори і сучасні тенденції розвитку ринку взуття. Географічне спрямування світового експорту та імпорту взуття. Проблеми регулювання торгівлі взуттям. Особливості ринку спортивних товарів, його монополізація. Проблеми та місце України у світовій торгівлі тканинами, швейними і трикотажними товарами, взуттям, товарами для спорту.</p>	6	9	<i>1 раз на тиждень</i>
Лекція 12	<p>ТЕМА 12 Ринок продовольчих товарів</p> <p>Значення та товарна структура ринку продовольчих товарів. Міжнародна спеціалізація у агропромисловому виробництві та умови конкурентоспроможності продукції агропромислового комплексу. Фактори і тенденції розвитку, проблеми збалансування попиту і пропозиції на ринку продовольчих товарів. Фактори формування цін на продовольчі товари. Значення ринку зерна в розв'язанні глобальної продовольчої проблеми. Міжнародна спеціалізація країн у виробництві експортних ресурсів пшениці, кукурудзи, рису. Товарна структура товарообігу зернових культур. Кон'юнктура ринку і ціни на зерно. Цінова політика на ринку зерна. Демпінгова торгівля зерном. Проблеми створення продовольчих резервів</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	зерна. Географічне спрямування експорту та імпорту зерна. Роль ринку м'ясних і молочних товарів. Спеціалізація країн у виробництві експортних ресурсів м'яса і молока. Товарна та регіональна структура товарообігу м'ясних і молочних товарів, їх динамічні зміни.			
Практичне заняття 12	<p>ТЕМА 12 Ринок продовольчих товарів</p> <p>Компанія «ГрінФуд», є виробником й дистриб'ютором органічних продовольчих товарів, планує розширити свій бізнес на ринок продовольчих товарів іншої країни. Для цього компанії потрібно з'ясувати основні тенденції цього ринку, визначити потенціал попиту на органічні продукти та оцінити рівень конкуренції.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Охарактеризуйте ринок продовольчих товарів в обраній країні. Визначте ключові тенденції на ринку (зростання попиту на органічні продукти, тенденції здорового харчування, популярність еко-упаковки тощо) і види продовольчих товарів, які користуються найбільшим попитом. Оцініть основні категорії споживачів продовольчих товарів на ринку (підрозділіть їх за віковими, соціальними характеристиками та споживчими уподобаннями). З'ясуйте, якими є переваги споживачів щодо продуктів органічного виробництва, і яку роль грають фактори ціни та якості у їхньому виборі. Проаналізуйте основних конкурентів на ринку продовольчих товарів в обраній країні. Які сильні та слабкі сторони конкурентів, і як ви можете використати цю інформацію для створення конкурентних переваг? Яку частину ринку продовольчих товарів повинна обрати компанія «ГрінФуд» для свого виходу на новий ринок? Які продукти з її асортименту повинні бути адаптовані або адаптовані під місцеві вимоги споживачів? Які нові продукти варто ввести в асортимент для задоволення попиту? На основі отриманих даних сформулюйте рекомендації щодо подальших кроків компанії «ГрінФуд» для успішного виходу на новий ринок продовольчих товарів. <p>Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.</p>	2	0,25	1 раз на тиждень
Самостійна робота	<p>ТЕМА 12 Ринок продовольчих товарів</p> <p>Основні фактори і тенденції розвитку ринку м'ясних і молочних товарів, кон'юнктура і ціни на м'ясні і молочні товари. Агрокліматичні і економічні фактори виробництва цукру з цукрової тростини і цукрових буряків. Особливості розвитку ринку цукру. Співвідношення попиту і пропозиції на ринку цукру. Ціни на цукор. Регіональна структура експорту і імпорту цукру. Фактори і тенденції розвитку ринку риби, рибопродуктів і олії. Спеціалізація країн у виробництві експортних ресурсів рибних товарів, маслинової, пальмової та соняшникової олії. Товарна та регіональна структура товарообігу рибних товарів і олії, її структурні зміни. Аналіз попиту, пропозиції, ціни і проблеми прибутків виробників на ринках рибних товарів і олії. Роль ринків кави, какао, чаю в забезпеченні населення тонізуючими напоями. Сегментація ринків кави, какао,</p>	6	9	1 раз на тиждень

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>чаю, кон'юнктура ринків і ціни. Аналіз агрокліматичних, економічних факторів і сучасних тенденцій розвитку регіональних африканських ринків какао, американських ринків кави, азійських ринків чаю. Структура попиту країн світу на какао, каву, чай. Значення ринків плодів, овочів, прянощів, ароматизуючих речовин та спеціалізація садівництва, плодівництва, овочівництва у виробництві експортних ресурсів цитрусових, бананів, ананасів, винограду, яблук та інших плодів, овочів, прянощів, ароматизуючих речовин. Динамічні зміни товарної структури товарообігу плодів і овочів, ароматизуючих речовин. Загальна характеристика ринків вина, пива, коньяку, горілчаних виробів, соків, тонізуючих напоїв, мінеральних вод. Проблеми міжнародного регулювання світової торгівлі продовольством в рамках ГАТТ/СОТ. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок продовольчих товарів. Зовнішня торгівля України продукцією агропромислового комплексу.</p>			
Лекція 13	<p>ТЕМА 13 Ринок транспортних послуг Значення ринку послуг у розвитку матеріального виробництва та задоволенні потреб населення. Розвиток ринку послуг в епоху НТР. Сутність поняття “послуга”, важливіші аспекти, ознаки, структурні показники. Сутність поняття “ринку послуг”. Структура ринку послуг залежно від різних класифікацій (Світового банку, МВФ, ЮНКТАД, ГАТТ/СОТ). Особливості та аспекти торгівлі послугами. Групування послуг відповідно до засобів доставки споживачеві. Регіональна структура торгівлі послугами. Динаміка, сучасні зрушення та проблеми розвитку ринку послуг. Місце України на світовому ринку послуг.</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>
Практичне заняття 13	<p>ТЕМА 13 Ринок транспортних послуг Країна «Альфа» є промисловим і туристичним центром. Зростання кількості туристів останніми роками створило підвищений попит на транспортні послуги. Водночас у сфері транспорту існують кілька проблем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перевантаженість громадського транспорту, особливо в години пік. 2. Нерегулярність руху транспорту, що викликає незадоволення пасажирів. 3. Підвищений рівень шкідливих викидів через застарілий транспорт. <p>Для вирішення цих проблем міська влада оголосила конкурс на кращу концепцію розвитку транспортних послуг.</p> <p>Завдання: Розробіть план покращення транспортних послуг міста, враховуючи такі аспекти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напрацюйте пропозиції для впорядкування розкладу транспорту з метою зменшення затримок та підвищення регулярності перевезень. 2. Підготуйте ідеї для підвищення комфорту пасажирів. 3. Запропонуйте заходи, які сприятимуть залученню нових перевізників та створенню чесної конкуренції. 4. Розгляньте способи зменшення рівня викидів шкідливих речовин у транспортній сфері. 5. Запропонуйте заходи стимулювання мешканців користуватися екологічно чистими видами транспорту (наприклад, велосипедами, електричними автобусами). 6. Запропонуйте шляхи ефективної комунікації з мешканцями міста для інформування про зміни у сфері 	2	0,25	<i>1 раз на тиждень</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>транспорту. Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.</p>			
Самостійна робота	<p>ТЕМА 13 Ринок транспортних послуг Транспортне обслуговування ринку. Роль транспорту в обслуговуванні ринку. Вантажні сполучення. Морський транспорт. Структура морських вантажопотоків. Інші види міжнародних перевезень. Пасажирські сполучення. Транспортні умови для перевезень. Базисні умови поставок товарів у договорах купівлі-продажу в “Інкотермс-2000”. Сутність і види транспортних операцій. Посередництво в транспортних операціях. Конвенції та угоди про міжнародні перевезення. Регулювання морських перевезень. Поняття фрахтового ринку. Місце фрахтових послуг у транспортній системі. Фактори і особливості розвитку фрахтового ринку. Види та умови фрахтування. Чартерні угоди. Фрахтові ставки і тарифи. Участь України у світовому фрахтовому ринку. Проблеми і перспективи фрахтування морських суден Чорноморського пароплавства.</p>	6	9	<i>1 раз на тиждень</i>
Лекція 14	<p>ТЕМА 14 Ринок туристичних і бізнес послуг Сутність поняття “ринок туристичних послуг”. Місце туризму на ринку послуг. Динаміка розвитку туризму. Структурні зміни і фактори розвитку туризму. Туристичні потоки. Особливості торгівлі туристськими послугами. Туристичні фірми. Транспортне обслуговування туризму. Характеристика сегментів туристичного ринку: пізнавального, рекреаційного, ділового, релігійного, екологічного тощо. Проблеми і перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні.</p>	2	0,5	<i>1 раз на тиждень</i>
Практичне заняття 14	<p>ТЕМА 14 Ринок туристичних і бізнес послуг Компанія «TourPro» є туроператором (спеціалізується на наданні туристичних і бізнес послуг, таких як організація турів, корпоративних поїздок та бронювання готелів). Компанія планує розширити свій бізнес та вийти на ринок нової країни, пропонуючи клієнтам комплексні послуги з туризму і організації бізнес-подій. Для цього необхідно провести детальний аналіз ринку і зрозуміти попит на різні види послуг.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Охарактеризуйте ринок туристичних та бізнес послуг в обраній країні. Визначте основні сегменти ринку, що цікавлять клієнтів (туризм для відпочинку, діловий туризм, лікувальні тури, екскурсії тощо), а також ключових гравців на ринку послуг. З'ясуйте, якими є переваги і потреби споживачів цього сегмента. Дослідіть поточний попит на туристичні послуги в обраній країні. Визначте, які напрямки і види послуг є найбільш популярними, а також рівень конкуренції в цьому секторі. Оцініть сезонні коливання попиту і фактори, що на нього впливають. Оцініть основних конкурентів на ринку туристичних і бізнес послуг. Зробіть порівняння їхніх пропозицій за критеріями ціни, якості та інноваційності послуг. Визначте, які є сильні сторони їхніх компаній та які можливості можна використати для досягнення конкурентної переваги. Розробіть пропозицію щодо асортименту послуг, які компанія «TourPro» повинна представити на новому ринку. Оцініть можливість адаптації існуючих послуг для місцевих споживачів і сформулюйте рекомендації щодо запровадження нових видів послуг (наприклад, 	2	0,25	<i>1 раз на тиждень</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	спеціалізовані бізнес-тури або тури з екологічними та культурними акцентами). Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.			
Самостійна робота	ТЕМА 14 Ринок туристичних і бізнес послуг Характеристика ключових секторів ринку послуг та місце України на світовому ринку послуг. Торгівля ліцензіями, патентами, “ноу-хау”. Внутрішньофірмова ліцензійна торгівля. Ліцензійні угоди. Ліцензійні платежі. Ринок лізингу. Види лізингу. Імпортний лізинг. Фінансовий лізинг. Хайринг. Рентинг. Ринок інжинірингових та консультативних послуг. Інжинірингові компанії зі збуту результатів НДДКР. Закриті і відкриті торги інженерно-консультативними послугами. Ринок франчайзингу як самостійної галузі послуг.	6	9	1 раз на тиждень
Лекція 15	ТЕМА 15 Проблеми інтеграції України до світового ринку Місце України на світовому ринку. Проблеми поглиблення міжнародної експортної спеціалізації, підвищення якості товарів та наданих послуг, забезпечення їх конкурентоспроможності. Оцінка соціально-економічних і політичних факторів, умов ринкових економічних реформ, що вплинули на структурні зміни у зовнішній торгівлі та еволюцію сучасної моделі торговельно-економічних зв'язків України. Аналіз показників зовнішньої торгівлі: загальний обсяг товарообігу, його товарна структура, регіональні особливості експорту й імпорту України. Усвідомлення нової правової основи лібералізації та протекціонізму українського ринку.	2	0,5	1 раз на тиждень
Практичне заняття 15	ТЕМА 15 Проблеми інтеграції України до світового ринку Україна прагне інтегрувати свою економіку до світової торгової системи, залучаючи міжнародні інвестиції, розвиваючи експорт та модернізуючи свою виробничу базу. Однак, цей процес супроводжується низкою проблем і викликів, які необхідно подолати для забезпечення стійкої інтеграції. Проаналізувати основні проблеми та бар'єри, що впливають на інтеграцію України до світового ринку, і запропонувати стратегії для їх подолання. Завдання: 1. Оцініть основні економічні проблеми, з якими стикається Україна при інтеграції до світового ринку. Сюди входять питання низької конкурентоспроможності українських товарів, дефіцит фінансових ресурсів для модернізації індустрії, високий рівень корупції та складність ведення бізнесу. Проаналізуйте, які з цих проблем є найбільш критичними для економічного розвитку. 2. Оцініть, як міжнародні торгові бар'єри (наприклад, тарифні і нетарифні обмеження, квоти, регулювання стандартів) впливають на українську економіку. Які регуляторні вимоги (наприклад, санітарні норми, екологічні стандарти) є складними для адаптації українських підприємств? 3. Розгляньте основні труднощі в залученні іноземних інвестицій в Україну, зокрема, через політичну нестабільність, ризикованість бізнес-середовища та недостатню правову захищеність інвесторів. Оцініть, які політичні та економічні кроки можуть покращити інвестиційну привабливість країни.	2	0,25	1 раз на тиждень

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	Результати оформіть у вигляді презентації (10-15 слайдів) або аналітичного звіту обсягом 3-4 сторінки.			
Самостійна робота	ТЕМА 15 Проблеми інтеграції України до світового ринку Аналіз сучасного механізму регулювання експортних квот, субсидіювання пріоритетних експортних галузей виробництва, сприяння розвитку кредитної і страхової політики зовнішньоекономічної діяльності країни. Об'єктивні передумови залучення іноземного капіталу для розвитку ринкових інститутів в Україні. Реалізація маркетингових програм з метою дослідження насичення товарних ринків для завоювання ринкових ніш, подолання конкурентів, застосування сучасних прогресивних форм і методів торгівлі. Впровадження світового досвіду регулювання міжнародної торгівлі для створення сучасної ефективної моделі зовнішньоекономічної діяльності України.	6	9	<i>1 раз на тиждень</i>
Разом		150	150	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання *	Усього балів
1	2	3	4	5
На початку аудиторного заняття протягом семестру	Бліц-опитування	Проміжний оглядовий зріз знань за темами минулих лекцій і практичних занять (до 10 хвилин): самостійне опрацювання теоретичного (рівень «відтворення» та «розуміння») та практичного (рівень «застосування» та «створення») навчального матеріалу; формат - групові та індивідуальні завдання, обговорення та дискусія.	Передбачає надання повних відповідей і доповнень; спонукає здобувачів до систематичної самостійної роботи при підготовці до поточних занять; активізує абстрактне мислення із застосуванням методу аналізу та синтезу; не передбачає бального оцінювання.	-
Поточний контроль				
Змістовий модуль 1				
Лекція №1-2	Тестування за змістовим модулем 1	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом лекції №1-2. Питання для підготовки: Сутність поняття “ринок товарів і послуг”: внутрішній, національний і міжнародний ринок. Взаємозв'язки господарської кон'юнктури, галузей матеріального виробництва і товарних ринків. Торгівля як головна характерна риса існування ринку. Товарна, галузева і соціально-економічна структура ринку. Закономірності і фактори розвитку товарних ринків. Головні чинники, фактори та риси становлення ринку. Особливості	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	5

		<p>еволюції ринку, структурні зміни, моделі розвитку. Еволюція теорій торгівлі з огляду застосування для проведення аналізу розвитку основних етапів функціонування ринку. Значення та обмеженість теорії меркантилізму. Основні передумови обґрунтування теорії абсолютних переваг. Визначення ціни товару з урахуванням порівняльних переваг. Недоліки теорій переваг. Найважливіші допущення теорії співвідношення чинників виробництва (теорія Хекшера-Оліна). Неотехнологічні теорії.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>		
Практичне заняття №2	Практичне завдання 1	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом змістового модуля 1.</p> <p>Повністю виконане завдання передбачає аналіз стану ринку та поведінки споживачів компанії «ЕкоСвіт», визначення сильних і слабких сторін компанії, оцінку загроз та можливостей ринку, конкурентного середовища, ключових споживчих трендів, впливу економічних, технологічних і соціальних факторів, а також розробку заходів для розширення асортименту та формування унікальної торгової пропозиції.</p> <p><i>Перелік завдань, методичні рекомендації та вимоги щодо виконання та оформлення розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Практичне завдання оцінюється комплексно максимально у 5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано). 	5
Лекція №3-4	Тестування за змістовим модулем 1	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом лекції №3-4.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Поняття кон'юнктури товарних ринків. Взаємодія господарської кон'юнктури комерційної діяльності. Еволюція теорій кон'юнктури ринку: основні теорії, методи, засновники. Сутність теорії залежності економічних криз від метеорологічних умов. Теорія "Гарвардського барометра". Методи часових рядів та провідних показників (або індикаторів). Теорії дослідження</p>	<p>Тестові питання оцінюються:</p> <p>правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10.</p> <p>Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. 	5

		<p>та моделювання кон'юнктури, пов'язані з аналізом і використанням виробничих функцій. Функція Кобба - Дугласа. Кон'юнктуро-формульні фактори, показники та умови. Основні категорії ринкового механізму: попит, пропозиція, ціни. Сутність термінів "світовий попит", "світова пропозиція". Порівняльний аналіз визначень світової ціни. Форми прояву закономірності ціноутворення. Вимоги, яким має задовольняти ціна. Множина цін. Ґрунтування факторів ціноутворення за характером, рівнем та сферою дії. Основні стадії ціноутворювального процесу.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	
Змістовий модуль 2				
Лекція №5-6	Тестування за змістовим модулем 2	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом лекції №5-6.</p> <p>Питання для підготовки: Конкуренція та монополізація - невід'ємні риси розвитку ринку товарів та послуг. Конкуренція як економічний процес взаємодії та боротьби продуцентів та постачальників продукції за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів на ринку. Конкурентна боротьба як фактор зниження витрат та підвищення ефективності виробництва, удосконалення якості товару. Внутрішньогалузева і міжгалузева конкуренція. Цінова і нецінова конкуренція. Конкурентна спроможність виробництва товару. Товарні знаки і торговельні марки фірми в конкурентній боротьбі. Сутність і структура системи регулювання світового ринку. Національна держава як регулятор національного ринку. Міжнародна система механізму регулювання світогосподарських зв'язків. Ціновий механізм та валютно-фінансові інструменти регулювання світового ринку. Зміст і механізм державної зовнішньоекономічної політики та її особливості в різних групах країн (розвинених, що розвиваються, з перехідною</p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: <ul style="list-style-type: none"> 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>економікою). Міжнародна координація торговельної політики. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) та регулювання світової торгівлі.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>		
Лекція №7	Тестування за змістовим модулем 2	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом лекції №7.</p> <p>Питання для підготовки: Товарна структура ринку: поняття та особливості. Сутність понять: товар, товарна номенклатура, товарний асортимент. Типи товарних структур експорту та імпорту. Ознаки структуризації товарних потоків, сучасна товарна структура ринку. Динаміка і прогноз торгівлі. Організаційні форми експорту та імпорту. Фактори, що обґрунтовують особливості сучасної товарної структури. Зміни в товарній структурі ринку. Вплив НТР на товарну структуру ринку. Місце України на світовому товарному ринку. Необхідність дотримання вимог міжнародних стандартів (КО). Поняття “міжнародна товарна номенклатура” та “міжнародна товарна класифікація”.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: <ul style="list-style-type: none"> 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5
Практичне заняття №7	Практичне завдання 2	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом змістового модуля 2.</p> <p>Повністю виконане завдання передбачає аналіз товарної структури ринку органічних продуктів для компанії «FreshGarden», визначення основних категорій продукції, часток ринку, популярності товарів серед споживачів, пропозицію нових товарних позицій та цільових аудиторій, оцінку факторів вибору продукції та адаптацію номенклатури для експортних ринків, а також розробку стратегії виходу на зовнішній ринок.</p>	<p>Практичне завдання оцінюється комплексно максимально у 5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано). 	5

		<i>Перелік завдань, методичні рекомендації та вимоги щодо виконання та оформлення розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>		
Змістовий модуль 3				
Лекція №8-9	Тестування за змістовим модулем 3	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом лекції №8-9.</p> <p>Питання для підготовки: Міжнародний поділ праці у світовій енергетиці та виробництво експортних ресурсів. Світова енергетична проблема. Структура споживання паливних та енергетичних товарів у різних країнах світу. Характеристика ринку нафти та нафтопродуктів. Нафтовидобуток, нафтопереробка й особливості пропозиції на нафтовому ринку. ОПЕК і ринок нафти. Діяльність міжнародних нафтових компаній на світовому ринку. Роль Міжнародного нафтового картелю (МНК) у формуванні світових цін на нафту. Вплив Міжнародного енергетичного агентства (МЕА) на кон'юнктуру світових цін на нафту. Діяльність аутсайдерів на нафтових ринках. Ринок газу. Фактори формування кон'юнктури газового ринку. Виробництво газу і структура пропозиції на газовому ринку.</p> <p>Спеціалізація країн у світовій хімічній промисловості. Аналіз пропозиції хімічних товарів на ринку. Експортні квоти хімічних товарів країн-експортерів. Структурні зміни товарообігу хімічних товарів в епоху новітніх технологій хімічного виробництва. Монополізація ринків хімічних товарів. Цінова і нецінова конкуренція. Митні бар'єри і торговий протекціонізм. Роль товарних асоціацій на ринку збуту. Головні експортно-імпорتنі товари, потоки світового ринку хімічних товарів. Зовнішньоторговельна діяльність України на світових ринках хімічних товарів.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: <ul style="list-style-type: none"> 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5
Практичне заняття №9	Практичне завдання 3	Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 4, РН 6,	Практичне завдання оцінюється комплексно максимально у 5 балів:	5

		<p>PH 11, PH 15 за матеріалом змістового модуля 3.</p> <p>Повністю виконане завдання передбачає аналіз перспектив експорту хімічних речовин і лісової продукції до країни ЄС, обґрунтування вибору країни, оцінку попиту на основні товари, врахування економічних, екологічних і правових аспектів (обмеження на хімічні речовини, перевага екологічних продуктів, податки та мита), а також формування трьох рекомендацій для успішного виходу на ринок.</p> <p><i>Перелік завдань, методичні рекомендації та вимоги щодо виконання та оформлення розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>– незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано);</p> <p>– достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано).</p>	
Лекція №10-11	Тестування за змістовим модулем 3	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих PH 4, PH 6, PH 11, PH 15 за матеріалом лекції №10-11.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Особливості ринку машин та обладнання. Поділ праці у машинобудуванні та експортна спеціалізація. Динамічні зміни товарної структури ринку машинобудівних товарів. НТП і тенденції розвитку ринків машинобудівної продукції. Аналіз структури попиту і пропозиції на ринках машинобудівної продукції. Умови формування пропозиції та цін на ринках машинобудівних товарів. Конкурентні “торгові війни”. Політика торговельного протекціонізму. Лідерство в галузевій структурі загального, транспортного і електротехнічного машинобудування. Діяльність міжнародних ТНК на ринках машинобудівних товарів. Роль технічного обслуговування в експорті продукції машинобудування. Лізинг та інжиніринг як методи конкурентної боротьби на ринку обладнання. Характеристика ринків автомобілів, комп’ютерів, транспортних засобів, сільськогосподарських машин, офісного, торговельного обладнання та ін. Регіональна структура ринку машин та обладнання. Головні країни-продуценти. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок машинобудівної</p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <p>– незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано);</p> <p>– достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме:</p> <p>3-5 – 3 бали;</p> <p>6-8 – 4 бали;</p> <p>9-10 – 5 балів.</p> <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle..</i></p>	5

		<p>продукції. Товарна структура українського експорту та імпорту машин та обладнання.</p> <p>Значення ринку товарів легкої промисловості. Спеціалізація країн щодо виробництва тканин, швейних і трикотажних товарів.</p> <p>Товарна структура текстильних товарів, структурні зміни і сучасні тенденції розвитку ринку цих товарів. Аналіз факторів розвитку ринку тканин, швейних і трикотажних виробів.</p> <p>Співвідношення попиту і пропозиції на ринку. Кон'юнктура і якість товарів. Монополізація виробництва і збуту товарів.</p> <p>“Життєві цикли” товарів і норми прибутків фірм-виробників.</p> <p>Товарні знаки і проблеми збуту товарів. Висока мода і конкурентна спроможність товарів.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>		
Змістовий модуль 4				
Лекція №12-13	Тестування за змістовим модулем 4	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом лекції №12-13.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Значення та товарна структура ринку продовольчих товарів.</p> <p>Міжнародна спеціалізація у агропромисловому виробництві та умови конкурентоспроможності продукції агропромислового комплексу. Фактори і тенденції розвитку, проблеми збалансування попиту і пропозиції на ринку продовольчих товарів. Фактори формування цін на продовольчі товари. Значення ринку зерна в розв'язанні глобальної продовольчої проблеми.</p> <p>Міжнародна спеціалізація країн у виробництві експортних ресурсів пшениці, кукурудзи, рису. Товарна структура товарообігу зернових культур. Кон'юнктура ринку і ціни на зерно. Цінова політика на ринку зерна. Демпінгова торгівля зерном. Проблеми створення продовольчих резервів зерна.</p> <p>Географічне спрямування експорту та імпорту зерна. Роль ринку м'ясних і молочних товарів.</p> <p>Спеціалізація країн у виробництві експортних ресурсів м'яса і</p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10.</p> <p>Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <p>– незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано);</p> <p>– достатній рівень (60% - 100% від максимального балу):</p> <p>3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів.</p> <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5

		<p>молока. Товарна та регіональна структура товарообігу м'ясних і молочних товарів, їх динамічні зміни.</p> <p>Значення ринку послуг у розвитку матеріального виробництва та задоволенні потреб населення. Розвиток ринку послуг в епоху НТР. Сутність поняття “послуга”, важливіші аспекти, ознаки, структурні показники. Сутність поняття “ринок послуг”.</p> <p>Структура ринку послуг залежно від різних класифікацій (Світового банку, МВФ, ЮНКТАД, ГАТТ/СОТ). Особливості та аспекти торгівлі послугами. Групування послуг відповідно до засобів доставки споживачеві. Регіональна структура торгівлі послугами. Динаміка, сучасні зрушення та проблеми розвитку ринку послуг. Місце України на світовому ринку послуг.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>		
Практичне заняття 13	Практичне завдання 4	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом змістового модуля 4.</p> <p>Повністю виконане завдання передбачає розробку плану покращення транспортних послуг у місті «Альфа», включно з пропозиціями для впорядкування розкладу та підвищення регулярності перевезень, поліпшення комфорту пасажирів, залучення нових перевізників, зменшення шкідливих викидів, стимулювання використання екологічного транспорту та ефективну комунікацію з мешканцями.</p> <p><i>Перелік завдань, методичні рекомендації та вимоги щодо виконання та оформлення розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Практичне завдання оцінюється комплексно максимально у 5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано). 	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Лекція №14-15	Тестування за змістовим модулем 4	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 за матеріалом лекції №14-15</p> <p>Питання для підготовки: Сутність поняття “ринок туристичних послуг”. Місце туризму на ринку послуг. Динаміка розвитку туризму. Структурні зміни і фактори розвитку туризму. Туристичні потоки. Особливості торгівлі туристськими послугами. Туристичні фірми. Транспортне обслуговування туризму. Характеристика сегментів туристичного ринку: пізнавального, рекреаційного, ділового, релігійного, екологічного тощо. Проблеми і перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні.</p> <p>Місце України на світовому ринку. Проблеми поглиблення міжнародної експортної спеціалізації, підвищення якості товарів та наданих послуг, забезпечення їх конкурентоспроможності. Оцінка соціально-економічних і політичних факторів, умов ринкових економічних реформ, що вплинули на структурні зміни у зовнішній торгівлі та еволюцію сучасної моделі торговельно-економічних зв'язків України. Аналіз показників зовнішньої торгівлі: загальний обсяг товарообігу, його товарна структура, регіональні особливості експорту й імпорту України. Усвідомлення нової правової основи лібералізації та протекціонізму українського ринку.</p> <p style="text-align: center;"><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів.</p> <p style="text-align: center;"><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5
Усього поточний контроль	12			60
Підсумковий контроль				
Залік	Підсумкове тестове завдання	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих програмних результатів навчання РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 здійснюється комплексно відповідно до змісту навчальної дисципліни (розділ 3). Теоретичне завдання представлено у форматі</p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 20. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-20: – незадовільний рівень: 0-11 – 0 балів (не зараховано);</p>	20

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		комплексного тесту, до якого включено 20 рівнозначних тестових питань з тем усіх змістових модулів. Тестування передбачає відповідь на теоретичні питання (вірною є лише один з альтернативних варіантів відповідей). <i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	– достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 12-14 – 12-14 балів; 15-17 – 15-17 балів; 18-20 – 18-20 балів. <i>Тестове завдання розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	
	Практичне завдання	Перевірка рівня практичної складової сформованих програмних результатів навчання РН 4, РН 6, РН 11, РН 15 здійснюється комплексно відповідно до змісту навчальної дисципліни (розділ 3) та передбачає розв'язування ситуаційного завдання. <i>Ситуаційне завдання розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Ситуаційна задача оцінюється максимально у 20 балів з урахуванням логічності та повноти відповіді на запитання щодо змісту, правил, обґрунтованості висновків тощо: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – прийнятний рівень (35% - 59% від максимального балу) – 7-11 балів (зараховано умовно); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 12-20 балів (зараховано).	20
Усього підсумковий контроль	2			40

**Засоби діагностики рівня досягнення результатів навчання дисципліни та критерії оцінювання контрольних заходів.*

Тестування. Поточне та підсумкове оцінювання теоретичних завдань здійснюється у формі тестування з використанням платформи дистанційного навчання СЕЗН ЗНУ Moodle відповідно до календарного графіку поточних і підсумкового контролів. Проходження тестів відбувається після ідентифікації здобувача через його персональний акаунт на сторінці дисципліни при увімкненому відео-режимі Zoom- конференції за умови дистанційної присутності викладача та передбачає обмежену у часі відповідь на теоретичні питання: для поточних контролів (Тести 1-8) – до 20 хвилин, як правило, або під час лекційного заняття перед завершенням поточного змістового модуля, або під час консультації за встановленим графіком; для підсумкового (екзаменаційного) тесту – до 50 хвилин під час підсумкового контролю за складеним розкладом.

Процедура оцінювання практичних завдань.

Оцінюванню підлягає виконання здобувачами практичних завдань для кожного змістового модуля під час аудиторних практичних занять і позааудиторної самостійної роботи. Кожне практичне завдання виконується по мірі опанування здобувачем матеріалу тем відповідного змістового модуля, оформлюється у вигляді файлів MS Word, здається на перевірку через персональний акаунт у профілі цієї дисципліни в СЕЗН ЗНУ Moodle та після позитивного відгуку викладача захищається у передбачений спосіб (на практичному занятті та/або консультації). Якщо відгук має критичні зауваження з боку викладача, то робота з відповідними коментарями повертається здобувачеві на доопрацювання. Обов'язковою умовою зарахування роботи є усна перевірна комунікація «здобувач-викладач». У разі дистанційного навчання, захист робіт відбувається з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема при увімкненому відео-режимі Zoom-конференції.

Критерії оцінювання практичних завдань:

5 балів – роботу виконано самостійно та правильно, в повному обсязі із застосуванням раціональних методів; роботу здано на перевірку своєчасно, оформлено охайно; відповіді на запитання, зокрема уточнюючі, при захисті роботи повні та аргументовані, наявні змістовні висновки та ілюстративні приклади;

4 бали – роботу виконано самостійно, в повному обсязі, загалом правильно, але містять незначні помилки; роботу здано на перевірку своєчасно, оформлення має несуттєві зауваження; відповіді на запитання при захисті роботи в цілому повні з незначними недоліками;

3 бали – роботу виконано самостійно, в повному обсязі, загалом правильно, але наявні окремі помилки (наприклад, логічні); роботу здано на перевірку не своєчасно, але без порушення семестрового графіку освітнього процесу поточного навчального семестру; зміст роботи не структуровано, робота оформлена в межах вимог, але має

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

виражений компліятивний характер/ містить ознаки використання ШІ; відповіді на запитання, зокрема уточнюючі та додаткові, при захисті роботи не повні або відсутні;

0 балів – роботу не виконано або виконано не самостійно з порушенням принципів академічної доброчесності, зокрема виконано інший варіант завдання, та/або не в повному обсязі; наявні численні арифметичні та змістовні помилки у розрахунках; роботу здано на перевірку з порушенням семестрового графіку освітнього процесу поточного навчального семестру; оформлення роботи не відповідає вимогам, відсутній додаток з розрахунками в таблицях MS Excel; при захисті роботи студент не володіє навчальним матеріалом та/або відповіді на запитання відсутні.

Додаткові (заохочувальні) бали – до 10 балів.

Бальна система стимулювання позааудиторної навчально-наукової активності здобувачів - це система додаткових балів, яку введено з метою заохочування здобувачів до планомірної, систематичної роботи з поглибленого опанування теоретичним матеріалом і стимулювання їх до творчого підходу та креативного мислення під час розв'язання практичних завдань, які передбачено цією дисципліною.

Позааудиторна навчально-наукова активність здобувача є однією із форм самоосвіти (неформальна/інформальна) при формуванні результатів навчання цієї дисципліни та має бути підтверджена відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Зміст поза аудиторних навчально-наукових активностей, за які можуть нараховуватися додаткові (заохочувальні) бали, повинні *корелювати з результатами навчання дисципліни*, зокрема за такі підтверджені види діяльності:

- участь у студентських олімпіадах;
- представлення результатів науково-дослідних робіт здобувача на студентських конкурсах, конференціях;
- наявність власних розробок і підготовленої роботи та презентації в частині науково-дослідних та прикладних досліджень, які проводяться викладачем навчальної дисципліни та відповідають її спрямуванню;
- участь у програмах здобуття неформальної/інформальної освіти (онлайн-курси, розміщені на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо - за наявності відповідних сертифікатів);
- інші види та форми активностей у контексті змісту та РН дисципліни.

Якщо результати навчання (знання й уміння), отримані здобувачем під час самоосвіти, відповідають повністю або частково корелюють (неповні, схожі, але зі спорідненої галузі знань тощо) із РН дисципліни, які перевіряються поточними контролями певного змістового модуля, викладач має право оцінити їх при складанні здобувачем з урахуванням цих додаткових балів, але не перевищуючи максимальний бал за цей поточний контроль відповідно до критеріїв оцінювання. Отримані додаткові бали додаються *понад тих балів*, які здобувач може отримати, виконавши всі обов'язкові види робіт і склавши усі поточні контроли, - ці додаткові бали можуть стати вирішальними для отримання більш високої оцінки за весь курс! Тому, **НАПОЛЕГЛИВО РЕКОМЕНДУЄМО** здобувачеві скористатися цією нагодою та підвищити свій загальний бал (*максимально до 10 балів*), отриманий після виконання всіх обов'язкових видів контрольних заходів. Результати неформальної / інформальної освіти зараховуються згідно «Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://salo.li/D2b6234>).

Підсумковий контроль.

До підсумкового семестрового контролю допускаються здобувачі, яким на дату консультації перед цим контролем зараховано поточні контрольні заходи з усіх змістових модулів. Інакше, здобувач ліквідує існуючу поточну заборгованість на консультаціях і може бути допущений до підсумкового контролю за складеним графіком, узгодженим з екзаменатором та деканатом.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку: здобувач проходить екзаменаційний тест на платформі СЕЗН ЗНУ Moodle та розв'язує ситуаційну задачу, включені в екзаменаційний білет, письмово готує відповіді на завдання білету та усно висвітлює свої відповіді екзаменатору.

Бальне оцінювання відповідей здобувача щодо розв'язку ситуаційної задачі враховує диференційований рівень розуміння (РР) ним опанованого навчального матеріалу на основі таксономії SOLO (Structure of the Observed Learning Outcomes - Структура результатів навчання, які можна спостерігати (як поведінку)), що дозволяє релевантно оцінити рівень сформованості практичної складової програмних результатів навчання (рекомендація МОНУ, лист №1/9-344 від 24.06.2020, <https://surl.li/uldlbv>):

- РР 1: «не знати / не розуміти» - 0 балів (*не зараховано*);
- РР 1+: «частково впоратися із завданням» - 7-11- балів (*зараховано умовно*);
- РР 2: «назвати / розпізнати / виконати дії» - 12 балів (*зараховано*);
- РР 3: «виконати послідовність дій / описувати» - 13-14 балів (*зараховано*);
- РР 4: «порівняти / показати зв'язки» - 14-15 балів (*зараховано*);
- РР 4+: «обґрунтувати / аналізувати» - 16-17 балів (*зараховано*);
- РР 5: «теоретизувати / генерувати гіпотези» - 18-19 балів (*зараховано*);
- РР 5+: «абстрагувати / створювати / формулювати» - 20 балів (*зараховано*).

Практичне завдання підсумкового контролю зараховується здобувачеві, якщо при відповіді на завдання продемонстровано рівень розуміння навчального матеріалу не нижче «РР 2».

Підсумковий контроль вважається *пройденим успішно*, якщо здобувачеві зараховано теоретичне (тестування)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

та практичне завдання, бали за які підсумовуються і він отримує від 24 до 40 балів, *інакше* бали за іспит не додаються до семестрової оцінки (вважаються рівними нулю), а *підсумкова оцінка із дисципліни є незадовільною*.

Загальна семестрова бальна оцінка за дисципліну складається як сума бальних оцінок за всі поточні контролю з усіх змістових модулів (з урахуванням додаткових балів за навчально-наукову активність) та за підсумковий контроль і не може перевищувати **100 балів**. Бальна оцінка переводиться у **національну** шкалу та шкалу ECTS.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)		
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	2 (незадовільно)	

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Григор'єв Г. С. Міжнародна економіка. Київ : НаУКМА, 2024. 145 с.
2. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах Індустрії 4.0 : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 424 с.
3. Міжнародний бізнес в умовах глобальної невизначеності : підручник : у 2 ч. / А. А. Мазаракі, Г. В. Дугінець, Н. Г. Калюжна та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 328 с.
4. Пилипенко Г.М. Фірми, ринкові структури та стратегії у світовій економіці. навч. посіб. / Г. М. Пилипенко; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2023. 104 с.
5. Посередницька діяльність на світових товарних ринках: навчальний посібник. В.В. Рокоча, Б.М. Одягайло, В.І. Терехов, С.А. Філатов; під загальною ред. В.В. Рокочої. Київ: ВНЗ Університет економіки та права «КРОК», 2020. 150 с.
6. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник; кол. авторів; за заг. ред. д. е. н. Фісуненко П. А. Дніпро: Арт-Прес, 2023, 400 с.
7. Сучасні вектори розвитку менеджменту міжнародного бізнесу : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 446 с.
8. Dombrovskis V., Sapiro M. Trends in international trade: URL:<https://www.cfr.org/event/trends-international-trade-conversation-valdis-dombrovskis>

Додаткова:

1. Артеменко О. А., Бакланова О. Г., Зверяков М. І. Національна транзитивна економічна система: розвиток ринкових відносин та економічна політика : монографія / за заг. ред. М. І. Зверякова. Херсон : Гельветика, 2020. 224 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi61/0044931.pdf>
2. Власюк Т. О. Забезпечення зовнішньоторговельної безпеки України на товарних ринках : монографія. Запоріжжя : Мокшанов В. В., 2020. 468 с.
3. Євроінтеграційні аспекти розвитку ринків фінансових послуг : монографія / за заг. ред. Н. М. Внукової, Р. Пукала. Харків : Ексклюзив, 2018. 178 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0058877.pdf>
4. Головань О. О., Чкан А. С., Маркова С. В. Менеджмент бізнес-процесів на ринку товарів та послуг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 105 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2017/01/0040000.pdf>
5. Горіна Г. О. Ринок туристичних послуг: управління розвитком в умовах просторової поляризації : монографія. Кривий Ріг : Чернявський Д. О., 2016. 305 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi80/0059828.pdf>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

6. Особливості розвитку ринку туристичних послуг України під впливом COVID-19 та карантинних обмежень : монографія / наук. ред. Г. О. Горіна. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2021. 135 с. URL: <http://surl.li/pptinj>

7. Позиціонування закладів освіти на ринку освітніх послуг в умовах воєнного стану : матеріали IV Всеукр. наук.-методолог. семінару (26 жовтня 2023 р.) / уклад. Т. Махія. Київ ; Бориспіль : ДЗВО Ун-т менеджменту освіти, 2023. 171 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058175.pdf>

8. Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України : навч.-метод. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 140 с. URL: <http://surl.li/bsyhmj>

9. Nardelli A., Marlow I. EU, US to Align Global Minerals Push Against China's Supply Grip <https://www.bnnbloomberg.ca/eu-us-to-align-global-minerals-push-against-china-supply-grip-1.2033154>

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського URL: www.nbu.gov.ua/
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Конференція ООН з торгівлі і розвитку URL: www.unctad.org
4. Мін-во економіки України URL : www.me.gov.ua
5. Світова організація торгівлі URL : www.wto.org
6. Центр соціально-економічних досліджень. URL: www.caseukraine.com.ua.
7. Щорічне видання Світової організації торгівлі URL: www.wto.org/english/res_e/statis_e/statis_e.htm

7. Регуляції і політики курсу

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; перайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у CiscoWebex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу a.n.oleynick@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2024-2025 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банак Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: ybanakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: Тел. (061) 227-12-48

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>